

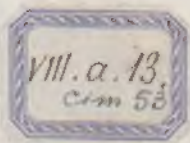
CIMELIA

0

53

Cim⁷ 53

Algoritmus: To

iesiſy nauka Liczby: Polska

rzeczka wydana: Przez Księdza Tomasa

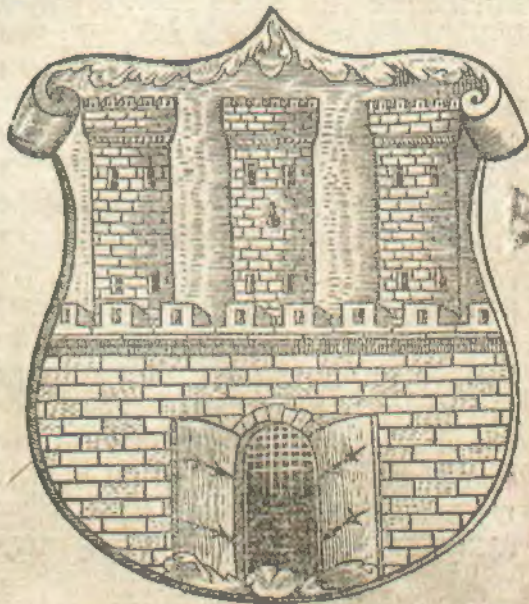
Alkioſa. Ma trzy ſie części dzieł, Pierwsza bę-

dzie o oſobach Liczby, wtóra o Regule

vetri, Trzecia o rozmaitych rachun-

kach y o ſpołkach Kupieckich.

Craconię ex Officina Ungleriana. 1538.

Przedmowa do wszystkich

Włodzieńców Polskich / Zwłaszcza
rodziców Krasnopolich.

Ażkolwiek o sławnej zacznosci
nauki Liczenia rozmaici med-
czowie wiele pisali tak Pogań-
scy jako y Krześcijańscy. Do-
wiem y Grelow Pitagoras / ktori te wy-
nalezł nauke : wiele o tym pisał. Takiey y
Wlochow pisał po Łacinie. Apuleius / po-
nim Boetius / Nicolaus Cusanus / y wiele in-
nych. Wszakoz tego y sam rozum dołazuje
człowieczy / iż Liczba jest nauka barzo zaca-
na y pożyteczna. Zacznosc iey z tąd sie wła-
zuie / iż wszystkie rzeczy od początku stworzone
pod czystym rzędem y pod pewną liczbą są
postanowiony. Dowiem y ten ktori wszystko
stworzył : nie chciał sie z Liczbą wyłamować
Gdyż jako iednosc jest początek wszelkich
liczb dalszych / tak ihey on od ktorego wszystkie
rzeczy początek ma / chciał sie pod iedno-
scią istności zamknąć / a żadney rowney dru-
żyny z sobą nie mieć. Dowiem iednosc
wszędę chce mieć / sama też jest wszy-
sto zupełne / a w każdej rzeczy jest rzecz więcej

na ktora też bywa przed tym niż sie czo sta-
nie. A gdy sie ktora rzecz zepsuje : musi sie w
iednosc obrotić / cho iest ku iedney rzeczy ko-
nieczoney przysc. A dla tego ieden iest pan
Bog. Jeden Świat. Jedno Słowie. Je-
den Krzyż / y wszystkie rzeczy stworzone z ied-
ney rzeczy poszły / w ktora (by to było podo-
bno żeby sie miały pokazać) / a sieby musiały
przysc. Przeto te iednosc niektórzy medrzy
żwali zgodą / drudzy przyjaźnią a miłością /
bowiem ona tak sie złącza : iż sama w sobie
żadney części ani rozdziálu (bez swego wia-
zu) nie dopuszcza. Wszakże tha iednosc / z
czymkolwiek sie złącza / dwoię czyni / ktoraż to
dwoięza początek wszelkiego mnożenia iest
wezwana / bowiem ona zależy w złączeniu
dwoię iedności. Za napierwszą liczbą roz-
dzielanie przyjmuję / gdyż że dwu rzeczy lu-
bo części sie składa / tak z dobrych jako y złych
albo z iedney złey z drugiey dobrej. Przeto
w dobrych rzeczach żwali the Liczbę starzy
medzi zgodą towarzystwa / y sprawiedliwo-
ścią / iż sie w dwu częściach kocha rowno
rozważonych. Zastę we dwu nie rownych
rzeczach żwali ją niezgodą / gdy bywa że
dwu niezgodnych rzeczy skłona. Za iest y
matka wszystkich żywiołów / gdiż każdy z nich z e

A ii

Notum tenetur
et p[er]fectum

Confirmatio p[er]
venerabilem

Quintus notum
et p[er]fectum
et p[er]fectum
et p[er]fectum

Quintus notum
et p[er]fectum
et p[er]fectum
et p[er]fectum

Dwu rzecz i acz foli rożnich: wśakoż i zgodnich
stawa sie. Potym iest tropczda pirwsa liczba
nie rowna/wśakoż sama w sobie doskona
la/bowiem poczatek srzodek y dokonanie w
sobie zamyska/y wśielki inśe liczby doskonałe
(iako iest hescioro y dziewięććio etc.) z nię
sie rodzi. Dostojność tey z tad sie wśazuje/
iż oto wśielki czas na trzay sie części dzieli/
prześla / niuieyśa / y przypśla / wśielka theż
rzecz/abo byla/abo iest / abo bedzie. Naśe
też modlitwy trzay kroć panu bogu popospolicie
powtarzamy/bowiem y on sam iest w troj
czy iediny. D czworogu też to powiem/iż
ta liczba sama iest gruni wśielkiej doskona
ley stalosći / gdyż wśielka rzecz możno stoi
lchora cztyrzy wegły ma. Przeto natura
sprawila cztyrzy rozdziały roku/cztyrzy y też
śa części nieba od kionch ty tho czas y roku
biorą poczatek/cztyrzy śa żywioły / cztyrzy
wieki żywota ludzkiego.
Za tym pięććio ma miesteze / lchora liczba
czalemu swiatu iest przirwoita/Bowiem on
że cztyrzech żywiołow iest skłozon/a piątha
część tego iest ofrag niebieski od nich baržo
rożna. Pięć też iest rozdziałow niebieskiego
ofragu / z strony połdnia aże ku północzney
kramie z obudwu stron ziemie/ które Łacin

niezy Zonas żowg/pod timi ziemia y ludzie
tam mieszkajęcy: trpią rozmaite przypa
dlosci od spraw Slonecznych y bieżow
niebieskich. W człowiece też pięć smysłom
y pięć też iest rodzajow rzeczy żywiołowych/
Jako śa Ludzie/bydło czworonogie/robacz
two.praczy/ rby. Hescioro też liczba iest
doskonała/bowiem hesc iest spraw przyro
dzonych przeż kionch żadna rzecz nie może
być/ktore śa wielkość/krasť/sarba/postawa/
rozdział/ y ruszanie albo odmiana. Rusza
nia też iest hescioraki obyczay / bowiem ru
szamy sie wzgore albo na dol/przed sie albo
za sie/na prawo albo na lewo. Łakież od
miany iest hescioraki rozdział/rodzenie/ka
żenie/rościenie/ zmśężenie / sarby od mien
nosć y miesteza przemienienie. Potym
iest liczba siedmioro/ktorey zacząność z tad
sie wśazuje/iż iest siedm Planet niebieskich/
Krieżyz też ma siedm wielu swego y po
stawy odmiennosći / Bowiem naprzod sie
wśazuje sśliczony iako obłg/ potym pol ia
sny/zatym przeż połowieze oświeczony/ we
srzodku prawie zupelnie swiatły / zatym
ku pirwsym trzem przerzeczonym postha
wam wśpak sie wracza. Siedm też dni w
tydzień. Człowiek theż ma siedm wycho

A iij

Confirmatio
Anno 1500
hanc 1000
m 1000
seruandis

dow i głowy ktoremi sie moze czysci a smy
sly w nich zalezy. Zy sa/ dwie vsy/ dwie
oczi/ dwie nozdrze a iedny wsta. Siódmego
tez krieszycza dziecie narodzone moze zostac
zywo. Siódmego potym krieszycza poczy-
naia iemu zebny wyrastać / w siedm lach sie
dziecie odmienia y mowe miewa dostatecz-
na/ potym zawse w siedm lach insa bywa
w czlowieczy sprawa y odmaina. Siedm
tez czlonkow w ktorych zywoch zalezy czlo-
wieczy. Glowa/ plucha/ serce/ wgtroba/ zo-
ladek z icien/ a dwie nerce. Siedm thez
czlonkow czlowieku ku zywonosci potrze-
bnych / iezyl przez ktoru pokarm bierzemy/
gardlo przez ktore wypuszczamy / brzuch
w ktory skladziemy. Potym dwie rce y dwie
nodze ku robocie. Ostatecznie siedm iesth
gwiazd na wierzechu nieba na ktorych sie nie-
bo obraca wedlug prostych domniemania.
Osmiora liczb jest tez od zacznosci nie od-
dalona, bowiem ona z pierwszy y z wtorey
rowney liczby sklada sie/ to iesth gdy weźmie
czteryz froc dwie bedzie osm/ takiez dwa
froc czteryz/ takiez rzec ktorą ma osm gra-
ni moze na iedney mocno stanac/ przeto ię
po łacinie zowa Cubus perfectus.

Dziemięciore tez/ nie jest liczba w zacznosci

Hanc 1000
m 1000
m 1000

posledniysza / bowiem jest doskonala gdyz
sie sklada z troycze liczby doskonaley trzy
froc wztety. Poctowie tez dziemięć musas
to iest panny madiose dawajace policzaię
Jednak w prawdzie/ dziemięć iest spher/ tho
jest okregow niebieskich/ ktore sie zawse nad
nami w godzin czyrzy y dwadziecia/ to iest
przez ieden dzien/ w okolo obracaię.

Nimo ty wshytli/ Dzieciętek liczba/ iesth na-
zacznysza/ Bowiem w sobie moze zamys-
ka y doskonalsze wielka/ a to ię jest dokon-
czenie Liczby iuz wyslowionej/ ktora zo-
wa prosta a nie skladna/ Jest tez y pocza-
tkiem liczby skladaney/ ktora sie poniey poczi-
na. Powsem tha Liczba wshytli insze
przed soba: tak ihy ktore sa w czerniaku y
ktore sa w lichu/ w sobie zamyska. Ale iuz o-
tym dosic czas tez o pozysku tej nauki nie-
co powiedziec. Augustinus. powiada ię
zaden ku wznowaniu ani Doshich ani ludz-
kich rzeczy nie ma przyspepowac az pir wey
nauke liczby dobrze pobaczi. Przeto oni sta-
rzy a mdrzi ludzie dziatki swe w tej nauce
naprzod wezye dawali/ aby ku wshytli rzec-
czam byli pochopniyszy/ y w sprawach wshy-
tlich roztropniyszy. Bowiem w tym rozum-
dziecieczy bywa dobry poznawanie / iesth ię

Confirmatio
Anno 1500
hanc 1000
m 1000

Confirmatio
Anno 1500
hanc 1000
m 1000

Confirmatio
Anno 1500
hanc 1000
m 1000

Confirmatio
Anno 1500
hanc 1000
m 1000

Confirmatio
Anno 1500
hanc 1000
m 1000

Confirmatio
Anno 1500
hanc 1000
m 1000

Confirmatio
Anno 1500
hanc 1000
m 1000

Confirmatio
Anno 1500
hanc 1000
m 1000

Confirmatio
Anno 1500
hanc 1000
m 1000

Confirmatio
Anno 1500
hanc 1000
m 1000

Confirmatio
Anno 1500
hanc 1000
m 1000

Confirmatio
Anno 1500
hanc 1000
m 1000

msodu liczba richło obacza/ skoro zaście do
siedmi lat nie wie wiele pienędzy w groh/ a
liczby poigie nie może/ znamie to jest pewne
rozumu tepego/ a kąd sie wielki pożytek liczy
by wkażue iż rozum ostrzy człowicezi. Jeseje
też y drugi wielki pożytek czyni. bowiem rząd
pospolity dobrze postanawia/ y też gospodar
ski kto liczyby dobrze a pobożnie pożywa/ gdy
tym obceżaiem czyni iako pan Bog wezy
mie rację/ ktory w rządzie a wliczbie słusnej
wszystko postanowił. Nie dla lichwy albo chy
trzego kupieństwa: iako niektórzy czynią / cho
ni dla tje^o inzego rachunkow sie wezją iedno
dla swego pożytku/ aby chytrze swego zlu
pili bliźniego/ a by wiedzieli czo na skhorim
towarze maia zyskać/ czo ktorego tegodnia
wylichwić. Nie ten jest pierwszy wzgląd they
nauki (aczkolwie j to może być by iedno po
bożnie bez wazni swego bliźniego. Ale then
jest aby wszystkie rzeczy byly w dobrum rzą
dzie postanowiony y dobrze sprawiany/ po
tym żeby każdemu bylo wiożono czo cziye
jest. Ostatnie dla własnego pożytku/ aby
wzdy człowiek mogł mieć pożytkowe poży
wienie za pracą swą/ niedostatecznym z te
wzielać/ żeby z tąd pan Bog był wielbiony
tu ktorego chwale wszystkie nasze rzeczy
maig być sprawiany.

Ubius Anst
miller

Prologus
100

Solutio
101

Concludens
102

17

363	3 5 5 0 1 4
409	4 0 0 0 0 2
670	6 5 5 2 6 0
968	9 4 6 7 0 4

Reguly.

CPrzez mnożenie czyi złote na gr. a gr. na d. Takież wieyszą wagę na mnieyszą iednym słowem każdą wieyszą rzecz na mnieyszą. A przez dzielenie zaśie każdą mnieyszą rzecz na wieyszą ieden złoty ma 30. gr. a 540 d.

Złote.	Grosze.	d	gr	d
2	60	1080	1	18
3 ma	90	1620	2 ma	36
4	120	2160	3	54
½	15.	270	4	72

Wrt.	Grosze.	Wrt.	Wierdunki
1	48	1	4
2 ma	96	2 ma	8
3	144	3	12
4	192	4	16

C O Wagach.

e

centf. ma kamieni. 5 $\frac{1}{4}$ sp.
centf. funtow. 136 $\frac{1}{2}$ f.
sp. funtow. 26 lb.
lb. lotow. 32 li.
lot. quintow. 4 quine
quine. denarow 4 dn.

2f mrz. Siebra ma lotow 16. A
skoczny. 24. A skocicz ma quart 4

Czyni i grzywien złote/a i zło- tych grzywny.

Mrz.		Złote.
2 $\frac{1}{2}$	czynig.	4.
5		8.
10		16.
15		24.
20		32.

¶ Jaso 31 20. mrz czynigcz 19 figura przio-
dzie złotych 4 9 9 2. a jasie i tych złotych
przydg grzywny. 3 1 2 0.

18

Czyni i wierdunkow złote a je złotych wierdunki.

¶ Jaso 3 1 2 0 wierdunkow czynig złotych
1 2 4 8 A jasie i tych złotych wezyn
wierdunki.

Wierdunki.	Złote.
2 $\frac{1}{2}$ czynig.	1
5	2
10	4
15	6
20	8

Wielkie. zło.	Kese. zło.	Pol. zło.	Kinastie. zło.
30	32	32 czynig.	30
15	16	16	15
7 $\frac{1}{2}$	8	8	7 $\frac{1}{2}$

Czyni 19 Figura.	
mrz. plaskie.	mrz. polskie.
3 czynig.	4
6	8

Przyklad na to.

3 6 7 8. grzywien plaskich 9f. czynig 4 9 0 4
grzywien polskich.

E ii

Czyń i Litewskich Złotych Polskie. ta figura.

Złote Litewskie. Złote polskie.

3 czynią. 4.

6 8.

12 16.

24 32.

Przykład.

Litewskie. 3744 Złote.

Polskie. 4992 Złote.

Odrzech.

Bacząc jeden zł. ma 4. ory. $\frac{1}{2}$ złotego ma 2. ory. Jeden ori ma $7\frac{1}{2}$ sz. A $\frac{1}{2}$ ora ma $3\frac{1}{2}$ sz. $4\frac{1}{2}$ r.

Począyna się wtora część o
Regule Detri w cząstce y w
łamaney liczbie.

Regula Detri.

Wskazywa są trzy terminy / pierwszy jest
wiadomych rzeczy / wtory jest tych wiadomych
rzeczy zapłaty / Trzeci jest niewiadomych

rzeczy / Gdy tedy chcesz dopytać niewiadomych
rzeczy / mnoż je przez zapłatę wiadomych
rzeczy / A ono ció przyjdzie i takie mnożenia
dziel przez wiadome rzeczy / A w konieczności
przyjdzie zapłata niewiadomych rzeczy iako
tu. Kupilem posłs sukna.

Wiadome Zapłata gich Niewiadome.
posłs. ff. postawow.

24. za 84. iacz. 9.

Ejmi $31\frac{1}{2}$ ff. zapłata niewiadomych rzeczy
na liniach tak.

Kładź zawsze ostatni termin na liniach
iako ció 9. mnoż je gi przez średni.

Productum.	
Średni.	●
84.	●●
Przydnie.	●
Ostatni.	●●●●

Dziel przez pierwszy iako przez 24. przyjdzie
(31 $\frac{1}{2}$ ff.)

Tym obyczałem działay w innych in
iako we. **E** u

Kautela. 1.

Wiadome rzeczy i niewiadome ma sie zgadzac w rzeczy y w mianowaniu. Za-
kaz zaplaty wiadomych rzeczy ma sie za-
kaz i zaplaty nie wiadomych rzeczy. Nie
zgadzajac sie zgodzic na jednake mianowa-
nie. **Jako tu.**

Wiadome Zaplata Niewiadome

xl. 2. 8f. 18. 20. postf.

2. 8f. 18. 20.

Niesie postf. xl. 15.

Widzisz i miary y postawy nie zgadzajac
sie obroczcie tedy postf. na xl. przez 15. xl. przy-
dzie xl. 300. dopiero czyni podluga reauity/
przydzie 2700. af. Przytwiedzic na złote przez
30. bedzie złotych 90. Nigdy nie dawaj az
ie zgodzisz.

Kautela. 2.

Jesli pierwsi y trzeci termin: maia rozne
mianowanie tedy ie obroć na jedno miano-
wanie. **Jako tu.**

Wiadome. Zaplata. Niewia.

postf. xl. 8f. 18. 20. postf.

12. y 6. 48. 48. 6. y 3. xl.

Obroć 12. postf. na xl. przez 15. a przyday 6.
xl. bedzie 186. xl. ihać 6. postf. obroć
przyday 3. xl. bedzie 93. xl. y stoi tak.

xl. 8f. 18. 20. 186. 48 48 93. czyni 24. ff.

Do 24. thegodni 3. dni wychodzi 80.
y w. racz m. zfi. wiele wyndzie do 43. tego-
dni 6. dni ff. 160. czwircieci.

Kautela. 3.

Jesli wtory termin ma monete albo waga al-
bo miary rozne mianowania i tedy takie ro-
zne mianowanie mnoz przez ostatni termin/
a po mnozeniu przywodzi ono rozne miano-
wanie na jedno mianowanie wiecie poczaw
po ed nammersego potom dzieł przez pierwsi
termin przydzie po dzieleciu czyni. moze też
oao rozne mianowanie reżymie na jedno ma-
nowanie y czynie według reguly.

Przyklad.

xl. 8f. 18. 20. 4. 5. 7. 9. 32.

Czyni ff. 42.

O Monecie.

Kożnemianowanie monet.

lb. ff. 8f. lb.
9 ja 14. 10. iacj 18.
cymni 28. ff. 8f. 6.

Kautela. 4.

Kożne mianowanie we

wszystkich.

postf. vl. ff. ori. postf. vl.
12. 2. ja 7. 3. iacj 48. 8.

Cymni 31. ff.

Kautela. 5.

Jeżeli czo ostanie złotych mniej niż dziel
nił tedy ie obroć na groše przez to ile mesie
złoty a rozłożymy zaśie dziel przez dzielniśa
a w łociencie przydą groše/ także rozumiey o
grzywnach o wagach y o innych mierzech/
iako w nich przykładziech narydnieś.

C 32. postf. ja 98. zlo. Zacz 8. postf.
Cymni 24. zlo. 15. 8f.

C 15. lb. ja 1½ zlotego. iacz 547. lb.
Cymni 4. zlotych 21. 8f.

C 16. zlotych daig 28. lb. wieje lb. ja 5 zlo.
Cymni 8. lb. 24. lot.

Kautela. 6.

C Choć też zostanie groši mniej niż dzieła
nił obroć ie na p. A zaśie dziel przez pierw
termin/ a ile w łociencie przydzie: tole jest d.
C 24. vl. ja 43. ff. iacz 13. vl. Cymni 32.
ff. 7. 8f. 9. d.

C 36. vl. ja 9½. ff. iacz 6. vl. Cymni 1. ff.
17. 8f. 9. d.

Proba Reguly Detri.

C Ostatni termin postaw na przydhu/ a
pirowy na ostatku a facie we srzodku/ cymnie
według reguly/ przydzieć srzedni termin pirow

C 7. lp. ja 10. ff. 1½. ori. (se dñasama.
iacj 35. lp. cymni 5. ff. 26. 8f. 4½. d.

Proba.

C 35. lp. ja 5. ff. 26. 8f. 4½. d. iacz 7. lp.
Przydzieć srzedni terminu pirowego dñasama
nia 10. ff. 1½. ori.

Kautela. 1.

C Gdy chcesz probować a zostawać frakta
po dzieleniu moneti mnieyszej albo wagi/ te
dy iey nie vmniejszay/ iedno ię na probie pro
sto przydaj cyma była iako tu.

41. lb. ja 6. ff. 3. ori. iacz 192. lib. cymni 31.
ff. 18. 8f. 5. d. ostala frakta 44. cymni/ toie
na probie przydaś.

Camana Liczba piſze ſie dwouſtemi figurami: wierzchnią y ſpodnią / a między nię linja ieſt przeciągnięta n wierzch-
nią zowę licznik / a ſpodnią mianowacz ſpo-
ſtem ſie wymawia od wierzchney poczynając
i gę z tym ſłowem kończąc częſć albo częſci
iaſo tu.

Licznik | $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{7}{8}$ $\frac{9}{13}$ $\frac{24}{37}$ $\frac{52}{103}$ $\frac{124}{131}$
mianowac. |

Przykład.

C 28. vl. ja $8\frac{1}{2}$. ff. 3acz. 9. vl. czyni 2. ff.
21. 8f. 17. 8. $\frac{5}{4}$.

Proba.

C 9. vl. ja 2. ff. 21. 8f. 17. 8. $\frac{5}{4}$. 3acz
28. miar. czyni $8\frac{1}{2}$. ff.

C Rozumiey iaſo maſz umniejszać fraſcie
gdy licznik y mianowacz ſą w części na o-
ſtatney liniey albo ſpacium / albo w figurze
iaſo gdyby taſt oſtała fraſta.

$\frac{48}{144}$ | $\frac{24}{72}$ | $\frac{12}{36}$ | $\frac{6}{18}$ | $\frac{3}{9}$

Kautela. 1.

C Gdy przydzie w licho / tedy już przeſtaſz
umniejszać iaſo ta $\frac{1}{2}$. ale ię dziel przez 3.
bedzie $\frac{1}{3}$.

C Gdyby po umniejszeniu fraſta nie wie-
dział przez czego oboia dziel / tedy iedne od
drugiey odcymy taſt dſugo aże ſie zrowna /
dopiero ię dziel przez te liczby w ktorey ſie po-
rownaſy: poſożywſi ię zaſie na liniach / ia-
ko gdyby taſt zoſtała $\frac{18}{43}$. odcymy iedne od
drugiey obiedwie w te liczby: przydę $\frac{17}{27}$ przez
te oboie dziel / a bedzie $\frac{7}{9}$.

Kautela. 2.

C Gdy licznik y mianowacz przydę w 5.
tedy dawſze oboie przez 5. dziel: iaſo tu $\frac{45}{485}$
dziel przez 5. przydę $\frac{42}{97}$.

C Gdy fraſta żadnym obyczajem nie mo-
że rowno iędzi przez ktorękolwiek liczbę / tedy
ię taſt zoſtaſz ja ſamą liczbę: iaſo tu ni-
żey ſto.

$\frac{3}{5}$ | $\frac{5}{9}$ | $\frac{11}{61}$ | $\frac{13}{67}$ | $\frac{19}{71}$ | $\frac{23}{73}$

Kautela. 3.

C Gdy fraſta przydzie w polowicę w o-
ſtatney ſpacium pod ſpodnią linją. Albo ta-
kież y diwiſora ieſt polowicę / tedy podwoy
obudwu / fraſte y dzielnika. a podwoiſi ie
dziel ie przez czego dzielſy obiedwie: iaſo tu.

¶

Wiałome. Zapłata. Nietwiadome.
 C 1:6 $\frac{1}{2}$ lb. 3a 14. ff. 3acj 209 $\frac{1}{2}$ lb. Czyni
 21. ff. 14. 9f. 11. d. zostala frakta 10 $\frac{1}{2}$. pod
 soj; odnie dzielnika tal $\frac{10\frac{1}{2}}{1\frac{1}{2}}$. podwoyja
 bedzie $\frac{21}{7}$. dzielnik przyez 21. przydzie tal. 4

Kautela. 4.

C Gdy frakta y dzielnik z cyframi sie trafi
 tedy wymi po cyfrze z obudwu albo po dwu
 mozeszli; potym ie dzielniko tu.

Wiałome. Zapłata. Nietwiadome.
 C 30. wstaj 3a 40. d. 3acj 15 49. wstaj
 Czyni 3. ff. 24. 9f. 13. d. zostala frakta $\frac{1}{2}$.
 odcymi po cyfrze: zostanie $\frac{1}{2}$.

Kautela. 5.

C Gdy sie przykład traphi na przyodku y na
 ostatku z cyframi; tedy dla krotkości wymi po
 cyfrze albo po dwu od nich iako tu.

Wiałome rzeczyn. Zapłata.

C Dano 100. albo stem diaboni 89. 3lotych
 Ezo przydzie 1200. diaboni / odia wshy po
 dwu cyfrach czyn / według reguły przydzie
 Czyni 1063. 3lotych.

Kautela. 6.

C Jedno nie mnoży ani dzieli gdzieśkolwiek
 stoi,

23
 C 1. lib. 3a 13. d. 3acj. 132. lib. Czyni 3. 370.
 5 9f. 6. d.

C 1. lp. 3a 16 $\frac{1}{2}$. 3lotych; 3acj 36. lp. Czyni
 594. 3lotych.

Kautela. 7.

C Gdy jeden we szrodku stoi; tedy ostatni
 termin chociaż sie nie mnoży / obraca sie w
 mianowanie średnie terminu a swe wła-
 sne traci. A w tym bądź ostrożny; iako tu.
 18. 3lotych dany 1. r. Wiele dadzą r. 162.
 3lota widzi się 162. 3lota; obrócić sie w cze-
 tnari; czynięż według reguły. Czyni 9. r.

Regula o łamaney licze- bie pospolita.

C Gdy we wszystkich trzech terminach jest
 łamana liczba przy czasy; Edo złam całą
 liczbę przez swego mianowacją z przyda-
 niem licznika; produktum na miejscu liczni-
 ka kładę; Potym mnoż mianowacją osta-
 tniego (od prawey ręki) w średniego. A zaś
 toż produktum mnoż w licznika pierw-
 doctum; tam kładę potym mianowacją pier-
 wego; mnoż w licznika średniego albo osta-
 tniego terminu; produktum tam kładąc; iako
 tu w tym wnosku wskazuje. F m

Pierwszy termin. Średni. Ostatni.

Wtóra część tej Reguły.

¶ A jeśli nie wchodzi samana liczbą jest / tedy podłoż 1. pod ony terminy i bierz są bez samany liczb y / a potym czyni takim cie na

Przykład na pierwszy część Reguły.
 ¶ 16 $\frac{1}{2}$. Korecy jnta za 4 $\frac{1}{2}$. szlo. Zacz 3 $\frac{1}{2}$ korecy / Znam cząstkę liczbę przez frakciecy / stoi tak. Koreze. ss. Koreze.

$$\begin{array}{r} 50. \\ 3 \end{array} \quad \begin{array}{r} 2. \\ 2 \end{array} \quad \begin{array}{r} 15. \\ 4 \end{array}$$

Potim mnoż mianowacze dwa przez sie od prawey reszty / a czo przydzie z takiego mnożenia / to mnoż przez licznika pierwszego terminu produktum tam składacz / pothym mnoż mianowacze pierwszego terminu w licznika trzeciego albo ostatniego terminu: będzie tak stało. $\frac{400}{3} - \frac{27}{2} - \frac{15}{4}$ Zmąż mianowacze a czyni według reguły przydzie: facit 1. szloty 0. 8s. 6. d.

Na wtórą część.

¶ 12 $\frac{1}{2}$. lib. za 20 $\frac{1}{2}$. szlotych. Zacz 16 $\frac{1}{2}$. s. podłoż 1. pod pierwszy termin / a czyniąc według nauki pierwszej. Czyni 2. szlota 17. 8s. 10. d. $\frac{1}{3}$.

¶ Trzecia część

Algortmu o rozmaitym rachunku na myśli / czy w waga Krasowską pierwszy. A po tym na Norwiderską monetę w waga: Zamyślając handel / nie pieczę w biegłość ich w sobie.

¶ Sufite.

¶ Jedna bella mesie 2 $\frac{1}{2}$. postawow za 2 16 szlotych / Zacz 3. post s. Czyni 24. szlota.

¶ Szafranie.

¶ 1. wor szafrańu wazy 136. s. 11. lot. Kosts. 1. s. 3. szlota $\frac{1}{2}$. Czyni 4 2 6. szlotych 2. 8s. 4. d. $\frac{1}{4}$.

¶ Pieprzu.

¶ 3. wori pieprzu wazy pierwszy 10. sp. 2 $\frac{1}{2}$ lib. Wron 11. sp. 5. s. Trzeci 12. sp. bez 3 $\frac{1}{2}$ s. brażając za wron 19 $\frac{1}{2}$ s. Kosts. 1. sp. 6. szlota 1 $\frac{1}{2}$. ouha czyni 206 szlota 22. 8s. 13. d. $\frac{1}{10}$.

O Kojynkach.

¶ 4. Kofie waja 1. dziesiec lp. 9. lib. 2. 11. lp bez 6. lib. 3. 10. lp 5. lib. 4. 10. lp. 16. lib. traja od kazde kofa 32. lib. kofa. 1. 2. 6. 3lo. 2 1/2. out cym 46. 3lo. 20. 9f. 12. 8. 7 1/2.

O Suknie rozmaitej barwy

¶ 1. kufyl 1. belle sukna: miejsce 25. postawowow w ktoroy sq 6. postf. cymwonych po 4 3lo. 1 1/2. out. A ofm blesknych po 4 1/2. 3lo. A 4. zielone po 5. 3lo. A 7. gorgiozostych po 6. 3lo. bez 1/2. out. Jest pytamie czo kofimie cha bella. Cym 123. 3lo. 1. out. 1/2.

O Zbozu.

¶ 12. czwirciesi wmasor Jeden nalozil na zboze 128. mrz. 1. czwircia po 13 1/2. 9f. wie le moze miec maldrow / cym 37. maldrow 11. czwirciesi 1/2.

O Wolech na polowicze.

¶ 262. wosom polowicze po 3 1/2. 3lo bez 1/2. outa. a polowicze po 3. 3lo. 1/2. cym 871. 3lo 5. 9f. 11 1/2. 8.

O Storach.

¶ 425. Stor/kojde 100. po. 53. 3lo. a cisa

5. 3lo. a forlonu 3 1/2. 3lo. od 100. czo kofimie stor/cym 61. 3lo. 11. 9f. 4 1/2. 8.

¶ Jeden kupil nieczto stor/kojde 100. za 41 1/2. 3lo. a przedawal ie zasie na 2. daigcz kojdoy 2. po 2. 3lo. bez 1/2. y zyskal 10. 3lo. w 100. 3lo. Jest pytamie wiele stor 3lo na 2. Cym 6. stor.

O Ribach.

¶ Jeden karp za 5. kwartnikow / wiele kop za 100. 3lo. A iacz kopa cym 60. kop. cym 1. 3lo. 20. 9f.

O Winie nauka.

¶ 96. Kwarcz w barile a 4. garnce/4. kwarty w garnce. ¶ Jeden kupil na zysk kupke winia: miejsce 20. baril za 50. 3lo. czo y phora kofa. 8. 3lo. Po cymu ma spinkowac 1. kwarc. aby 8. 3lo. zyskal cym 18 1/2. 2.

O Zelesie.

¶ 1. Woz zelaza: ma 24. Syn. 1 woz zelaza za 3. grzywny / iacz 8. syn / cym 1. grzywne.

O Sludzech y o robotnikach

¶ Wiednasem stua: do roku za 10. 3lo. y za suanie a mescuzyl mi iedno 7. miesieczy/

ã dalem mu te sukniã za mytcho przeã then
czas/cho kosztowała sukna. Eżni 14. ãlo.
¶ Oddoylem $5\frac{1}{2}$ mr̃. na 20. robotnikow/
daigẽ im po $\frac{1}{2}$. gř. na dzieñ/ iako ie dľugo
moãe chowaã za ty piengdze. Eżni 26. dni
4^a dnia.

EDworzka liczba.

¶ Krol nař miłosierdy Sigmunt: oddoľil
473 005. ãlo. na obrone sławnego kroleřwa
Polřkiego/ za ktore chce mieã ieźdnych 3 880
A pieszch 500 . dawaigẽ koźdemu ieźdnemu
na miesiac 4. ãlo. a 4. pieszym 5. ãlo. Jest py-
tanie iako wiele miesieczy moze ie trzymac.
Eżni 19. miesieczy.

¶ Jeden pan chce prziodziaã czeľadź cżwo-
rařã barwã/ Eżni 1. vl. po 1. ãlo. 14.
gř. Zielonã. 1. vl. po 1. ãlo. 3. gř. Bialã 1. vl.
po 18. gř. Błkitnã 1. vl. po 1. ãlo. 17. gř. A
to skazaľ przierzeczõnego sukna kupiã tak wie-
le ieźnego iako ydługiego za 365. ãlo. Jest py-
tanie wiele miar i nich kaźdego kupiã.
Eżni 82. vl. 7.

EReguła Detri w piaci termimech.

¶ Nař naiasmyřy Krol Sigmunt: ma
4000.

26
liczãzwa. ktorim vřtawil pľat 45. riece-
rom za 7. Miesieczy 2 3 3 5. ãlotnych.
Jest pytanie iako im wiele przydzie za 18.
miesieczy. Eżni 6 4 8 000. A wiele ra-
czãzowi 1. na miesiac i dzie: Eżni 9. ãlo.
¶ Jeden pan ma na swym imieniu 10.
mr̃. eżni na wykup / a chce ie zplaãic.
Kosť. 1. mr̃. 12. mr̃. Wiele ma daã we
złocie ãlotnych: liczã po 44. gř. Eżni 130.
ãlotnych. 40. gř.

¶ 14. towarzysow: wypili 92. fwar. wina
po 26. d. wiele kaźdy ma daã a wiele to rezy-
ni w sumie. Eżni 4. ãlo. 12. gř. 16. d. a przy-
dzie na kaźdego daã 9. gř. 8. d.

O Kosmatym towarze.

40. Kun. 1. Sorok.
¶ 789. Łasie: kosť. 1000. dořtych 58. ãlo
a v 1000. darowano mu 100. niedořtych.
Ezo kosť. eżni 416. ãlotnych.

O Zglach.

¶ 34. tyřicã. 700. igiel 42. tyřicã za 1.
ãlo. Eżni 7. ãlo. 21. gř. 6. d.

O Bostu.

¶ Jeden ma 200. ãlo. eżni 39.

gſ polſkich/ā chce za nie kupić woſku w fra-
kowie. roſtſ 1. lp. 7 $5\frac{1}{2}$ gſ. polſkich/ czo pſzyp
dzie woſku za nie. Czyni 103. lp. 8. lib. $\frac{1}{15}$

O przemienniu wag.

¶ Jeden kupiſ 6. ſtul woſku we Lwowie

Waż. 1p. 1b.

Wierſia. 52. 19.

Wiora. ſtuka 53. 10.

Erſecia. 54. bez 9.

Czwarta. 60. bez 11.

Piata. 65. 17.

ſioſta. 63. 19.

Koſtſ. 1. lp. 100. gſ. A wioſt iedo Wrocła-
wia y dawalſam 1. lp. za 83. gſ. A 4. lp.
Lwowſkie: czynia 5. lp. Wrocławſkich. Jeſt
pytanie wiele zi ſkał na num: 20. lib. liczeg
w lp. Lwowſki. Czyni 40. ſlc 5. gſ. 11 $\frac{1}{2}$. d.
ā ſlo. po 33. gſ.

¶ Jeden kupiſ we Wrocławiu 24. p. wo-
ſku to iſ. 1. lp. 2. ſlo. $\frac{1}{2}$. oit. w iſ. wioſt do
Noumberku y ſtrawil 20. ſlo. w iſ. ā 16. lp.
Wrocławſkich. czynia 3. p. Noumberſkiey
przedawał 1. p. wno mberku za 18. ſlo. rui-
ſkich. A 4. ſlo. ruiſkie czynia 3. ſlo. w iſ.
wiele zyskał ſlo. w iſ. na num. Czyni 33.
ſlo. 2. $\frac{1}{2}$. oit.

¶ 1. p. woſku nieſie 110. lib. za 13. ſlo. iac-
to wiele ma dać lib. za 1. ſlo. aby v 100 ſlo
20. ſlo. zyskał. Czyni 7. lib. $\frac{2}{3}$.

¶ Jeden kupiſ we Wrocławiu woſku
każdi lp. za 1. ſlo. w iſ. ā wioſt ai do noum-
berku. Koſtſ. nakład na p. Wrocławſki
1 $\frac{1}{2}$. ſlo. w iſ. ā 132. lib. czynia p. Wrocła-
wſki. ā 128. lib. wrocławſkich: waży 1. p.
to ieſt 100. lib. w noumberku ā ſlo. 100. w iſ.
za 134. ſlo. ruiſkich. Jeſt pytanie iako drago
ma dać 1. p. noumber. aby v 100. ſlo. 5. zys-
kał. Czyni 17. ſlo. ruiſkich 1. 8. 1. haſc. $\frac{1}{17}$.

O Welnie.

O Przemienniu Wag.

¶ Jeden kupiſ 27. lp. welny / každy lp. po
34. gſ. biaſkich. Wiele we czyni ſlo. po 30. gſ.
polſkich. gdy 23. gſ. pol. za 27. gſ. biaſkich
rachua. Czyni 27. ſlotych. 8. gſ. 13. d. $\frac{3}{4}$.

¶ Jeden kupiſ 400. lp. welny po 28. gſ. / lp
ā daſ ię zpsotać. y odeſło ię 20. lp. Za-
ma dać 1. lp. pſotany iębn 20. mr. p. zyskał.
Czyni 32. gſ. ā mr. p. po 43. gſ.

¶ Jeden ma troiały welne iedney 3. p. za
12. ſlo. drugiey 7. p. za 63. ſlo. Erſeciey 11.
p. za 88. ſlo. y zmieſzał ię ſpoſem. Za-
chua

dać 1. 2. aby był 1 1/2. zło. Czyni 8. zło.
9 gr. 5. d. 1/2.

O Frimarku.

E Dwa cheza frimarczyę / ieden ma 18. post. koszt. gotowych 7. zło. Któn kładzie na frimarku za 8. zło: A drugi ma wełne koszt. 1. lp. 30. 42. gr. Jest pytanie iako droższy ten z wełną ma sadzi 1. lp. na frimarku aby był rowny a wiele lp. ma dać za 18. posta. Czyni 1. lp. za 48. gr. a ma dać za 18. posta. 90. lp.

E Dwa cheza frimarczyę: ieden ma wino koszt. gotowych 36. zło. Sadzi ie na frimarku za 40. zło. A drugi ma śledzie / koszt. 1. kłoda gotowych 4. zło. O cheze ten z winem 2/3 gotowych pienędzy mieć za śledzie / jest pytanie iako droższy ten 1. kłode śledzi ma sadzi na frimarku a wiele kłod śledzi przidzie za 1/2. Czyni 7. kłoda a 1. kłoda na frimarku za 4. zło. 1/2.

E Dwa cheza frimarczyę. 1. ma wość / koszt. 1. 2. gotowych 15. zło. koszt. a kładzie ieden na frimarku za 16. zło. A drugi ma fra 1. lib. gotowych 3. zło. koszt. a cheze mieć gotowych pienędzy 2/3. Jest pytanie iako droższy 1. lib. ma położyć na frimarku / tak iż

by na 100. zło. 5. zło. był. Czyni 3. zło. 1/2. **E** Dwa frimarczyę / ieden ma miedź a drugi baweklny a 100. lib. miedzi płać 7. zło. 30. towrch a na frimarku sadzi za 8. zło. a ten miedzi jest 2600. lib. a cheze mieć 1/4. gotowych pienędzy a ostatek baweklny / a 100 lib. baweklny płać 10. zło. a sadzi to 100. f. za 13. zło. jest pytanie wiele zwyszy w 100. zło. Czyni 8 1/2. zło.

E Dwa cheza frimarczyę / ieden ma fra / drugi ma perły a 1. lib. fra / drugi koszt. gotowych pienędzy 4. zło. 1/2. Któn kładzie na frimarku za 5. zło. a cheze mieć 1/4. gotowych pienędzy. a drugi kładzie perły za 7 1/2. zło. a jest frimark rowny. Jest pytanie wiele kosztowały w perły w gotowych pieniędzech. Czyni 5. zło. 16. gr. 8. p.

E Dwa cheza frimarczyę ieden ma sukno a 1. postaw koszt. 22. zło. a kładzie na frimarku za 26. zło. a dać mu wolności 6. miejsc. A drugi ma wełnę a 1. 2. koszt. 16. zło. kładzie 1. na frimarku za 18. zło. Jest pytanie iako wiele wolności drugiemu ma dać: iżby frimark był rowny. Czyni 4. miejsc. 1/2.

O towarystwie reguła.

Ezłoż osobno summy wschekich towarów
how w 1. summe przez którą będzie dzielił
zrost w stródu / a włożone pieniądze na o-
statku jako tu. Drzew sie złożyli / pierwsi
dał 48. zło. wtórni 32. trzeci 80. Wzrostli 60
zło. Wiele każdemu przydzie. Czyni 18. zło.
pierwszemu / a wtóremu 12. zło. trzeciemu
30. zło. Proba zdayfacity zpołem przy-
dzieli wzrost wolny: dobies czyni.

E dwa sie złożyli: pierwszy dał 17. złotych
wtórni 7. zło. a chcę kupić 2. posta. 1. za. 19.
zło. a drugi za 5. zło. a w obudwu jest 30. zł.
a chcę mieć każdy z nich 30. zł. spełnia. Jest
pytanie: ile w. ele zł. od obudwu posta. sozdemu
z nich przydzie. Czyni pierwszemu dwadzie-
siatka 25. zł. a podleykejo 4. zł. a wtó-
remu przeciwnym obciążaniem.

E drzew sie złożyli / pierwszy włożył 112.
zło. a stał 5. miesięcy / drugi włożył wino a
stał 8. miesięcy: a trzeci włożył 72. zło. a stał
przez niemiaromę czas: a włożył 104. zło. a
tako często pierwszy z wstęgi brał 5. zło. tako
często wtórni brał 3. zło. a 1. le razom w. hen
brał 7. zło. 1. le razom trzeci brał 9. zło. Jest
pytanie: ile diego ono wino saczowano a
tako dlużo trzeci stał w towarystwie a wie-
le każdemu przydzie z wzrostu. Czyni pierwszy

27. zło. $\frac{103}{131}$. wtóremu 33. zło. $\frac{45}{131}$. trzeciemu
42. zło. $\frac{114}{131}$. A wino saczowano za
84. zło. a trzeci stał w towarystwie 12.
Miesięcy.

O Dzieleniu.

E drzew kupili 1. postaw: miesiąc 42. zł. za
20. zło. a chcę pierwszy mieć $\frac{1}{3}$. wtórni $\frac{1}{4}$. trzeci
 $\frac{1}{5}$. Jest pytanie: wiele każdemu przydzie zł. a
wiele zło. osobno ma dać każdy. Czyni pierw-
szemu 11. zł. $\frac{2}{3}$. a ma dać 5. zło. $\frac{2}{3}$. wtó-
remu 8. zł. a ma dać 4. zło. $\frac{1}{4}$. trzeciemu 21
zł. $\frac{21}{27}$. a ma dać 10. zło. $\frac{1}{27}$.

E Pocyna sie na Norm-
berską Muńczę Kachunk.

Kownosci reguła.

E 100. f. za 1. r. 20. a. za 1. zło. 12. 8. 3a. 1. 8
1. lib. Ambieru koszt. 11. 8 a 1. lib. goździo-
kow 12. 8. a chcę mieć oberka za 100. zło.
tak wiele redneao jako drugieao. Jest pyta-
nie: wiele lib. sozdego przydzie. Czyni 86. lib.

22 (22)

Spolnosci reguła.

E Jeden kupił 2. $\frac{1}{2}$ 80. lib. rozdziałem koszt. 1. lib. cypisoch 11. s. 3. $\frac{1}{2}$ a 1. lib. skruskonrch 1. s. 9. $\frac{1}{2}$ a 100. lib. dzierża 15. lib. skrusponych. Czyni 137. $\frac{1}{2}$ s. 11. $\frac{1}{2}$.

O Srebrze.

E 20. mrż. srebra 6. lot. 3. quint. nieście 1. mrż 15. lot. 1. quint cypistego czyni 28. mrż. 15. lot. 3. quint. 2. $\frac{1}{10}$ koszt. 1. mrż. cypistego 8. $\frac{1}{2}$ s. $\frac{1}{2}$. czyni 239. $\frac{1}{2}$ s. 4. s. 3. $\frac{1}{10}$ $\frac{1}{2}$. A mrż cypistego za 16. lot. rachmicez za 64 quint. a quint za 206. $\frac{1}{2}$ a 1. lot 191. 4. quint a 1. quint 4. $\frac{1}{2}$. A 1. mrż jest 24. skoyce y 96 kwart. a ieden sfońicz 4. kwart.

E Jeden ma trojakie srebro. pierwszego jest 10. mrż. po 9. lot. wtorego 12. mrc. po 12. lot trzeciego 15. mrc. po 14. lot. y zmieszanie spolem. Jest pytanie wiele 1. mrc. nieście lot. Czyni 12. lot. $\frac{1}{12}$.

E Jeden ma 63. $\frac{1}{2}$ 24. lib. miedzi a ma 11. $\frac{1}{2}$ 2. mrc. 3. lot. 2. quint. srebra a każda mrc. ma 4. karat. 3. gram złota koszt. 1. $\frac{1}{2}$. miedzi 6. $\frac{1}{2}$ s. 4. s. 3. ha. A 1. marc. srebra 7. $\frac{1}{2}$ s. 12. s. 8. h. A 1. w karat złota 3. $\frac{1}{2}$ s. 10. s. jest py

tanie iako wiele to wszystko y każde osobno w piengdoch weźmi. Czyni 35. $\frac{1}{2}$ s. 6. s. 4. $\frac{1}{2}$. Zańez thez brant krasowski. Możesz też exempla działać na myślicze polskę nie od mienaięcz brantu: iedno monete.

O Złocie Rachunki.

E 1. mrż. 1. lot. 1. quint. 2. $\frac{1}{10}$ nieście. 1. mrż 12. lot. 2. quint. 2. $\frac{1}{10}$ srebra. A w złocie 1. lot 1. quint. 1. $\frac{1}{10}$ po 23 $\frac{1}{2}$ karat. koszt. 1. mrc. srebra 8. $\frac{1}{2}$ s. a 1. karat 3. $\frac{1}{2}$ s. 16. s. Czyni 23. $\frac{1}{2}$ s. 6. s. 8. $\frac{1}{10}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{10}$ $\frac{1}{2}$. 20. $\frac{1}{2}$ s. za 1. $\frac{1}{10}$ a 12. $\frac{1}{2}$ s. za 8 $\frac{1}{2}$.

E Jeden kupił 17. mrc. kruszczu nieście 11 mrż. 12. lot. srebra zmieszanego pospółu ze złotem a złoto które jest między srebrem: jest 6. krato. w. 1. mrż. koszt. 1. mrc. srebra 6. $\frac{1}{2}$ s. 15. s. a 1. krath 3. $\frac{1}{2}$ s. 13. s. wiele za wszystko weźmi. Czyni 4. 9. $\frac{1}{2}$ s. 13. s. 6. ha.

Na Skoyce.

28. $\frac{1}{2}$ s. za 1. $\frac{1}{10}$ a 12. $\frac{1}{2}$ s. za 1. $\frac{1}{2}$ s.

E 1. $\frac{1}{10}$ s. wazy 19. mrż. 3. skoyce 4. nieście na probie 18. karatow 3. gram. koszt. 1. $\frac{1}{10}$ s. 64. $\frac{1}{2}$ s. Czyni 820. $\frac{1}{2}$ s. 15. $\frac{1}{2}$ s. wiele

jest cypstego złota w sru. Czyni 14. mrcz. 154
 fot. 1. quint. 1. d. $\frac{1}{6}$. ostatek miedz.

O Porównaniu wag

y Mynich.

¶ 4. lp. Polskie: czyni 5. lp. Broczlaw-
 skich. a 10. Broczlawskich lp. czyni 3. d.
 No. mberskie Wiele weczyni 128. lp. Pol-
 skich: Normberskich 2. czyni 30. d.

¶ 100. lib. Broczlawskich: czyni 80. Nor-
 berskich. A 100. Normberskich: czyni 110.
 Lipstich. Wiele weczyni 24. d. y 48. lib. Lip-
 stich we Brocz. Czyni 3054 $\frac{1}{4}$ s.

¶ 2. d. Turczkie: czyni 4. węg. a 6. węg.
 czyni 16 Litewskich. a 4. Litewskie: czyni
 9. Polskich. Jest pytanie wiele Pols. czyni
 173. Turcz. d. Czyni 156. d.

¶ 593. zł. węg. wiele ruskich 30 $\frac{1}{4}$. wif-
 bey. Czyni 775. zł. ruskich. 6. gsf. 11. d. $\frac{2}{3}$.

¶ 978. zł. ruf. wiele węg. zł. 32. wifbey
 czyni 513. zł. węg. 16. gsf. 9. d. $\frac{2}{3}$.

Wywrocjona reguła.

¶ Gdybych dał przecz 44. mil od 3. d. 1.

zł. od wiela d. przidzie dać 1. zł. przecz 18
 mil. Czyni 7. d. $\frac{2}{3}$.

Reguła należienia.

¶ 32. fot. za 4. zł. 17. gsf. 16. d. Zać 23.
 fot. Czyni 3. zł. 10. gsf. 8. d. $\frac{2}{3}$. Zać zł.
 rachowan. Czyni po 19. gsf. a zać gsf. cyp-
 ni po 17. d.

¶ 100. diabom dano 60. zł. 30. gsf. Czyni
 1. diabowi 24. gsf. 5. d. $\frac{2}{3}$. Zać zł. a zać
 gsf. rachowan.

Lamanie łamania.

¶ Jeden kupis 1. vl. y $\frac{1}{4}$. bez $\frac{1}{5}$. za 2. gsf.
 $\frac{2}{5}$. bez $\frac{1}{5}$. y za 3. d. $\frac{1}{3}$. $\frac{1}{5}$. y $\frac{2}{3}$ $\frac{1}{3}$ $\frac{1}{5}$. wiele
 vl. za 100. zł. Czyni 1608. vl. $\frac{2}{10}$ $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{4}{5}$ $\frac{5}{7}$.

Anno a nato Jesu Sal:
uatore 1 6 0 0.

Die Jouis ante Dominicam
Palmarum qua dies erat:
23: Marty constituerā
in animo meo comigrari:
hinc, ibinc, quod quidem:
facere non potui, sit:
utiqz laus superis:
1 6 0 0.

figura Multiplicacione

1	2								
2	4	3							
3	6	9	4						
4	8	12	16	5					
5	10	15	20	25	6				
6	12	18	24	30	36	7			
7	14	21	28	35	42	49	8		
8	16	24	32	40	48	56	64	9	
9	18	27	36	45	54	63	72	81	6

Konserwację przeprowadzono w
Pracowni Konserwatorskiej Biblio-
teki Jagiellońskiej. Konserwację
papieru wykonała p. Anna Szeremeta,
oprawę wykonała p. Katarzyna
Mazurkiewicz.

Kraków, maj-czerwiec 1978

